

Умберто Фјори

ОБЈАШЊЕЊА

ЈАВНИ ПРЕВОЗ

Док смо прелазили с асфалта
на калдрму
окна су се тресла,
чуо си како, испод, точкови
подрхтавају. Личило је на несрећу,
међутим ништа озбиљно:
ко седи, ко стоји. Потом
на одређеној станици
сви сиђоше. Празан аутобус
затвара врата, одлази.

На окуци
сам се ухватио за другу шипку,
осетио сам како је млака
под прстима
као глава новорођенчета.

ИМЕ

Као што дете на тргу
док је још светло у висини
види како тама, ту около, заодева
ствари, и остаје да седи на трави

где се играло читав дан,
додирује топлу земљу
и гледа, и слуша,
од овог гласа што ме треба
и наставља да ме зове,
учим шта значи
имати име,
налазити се овде,
на местима која нас држе
и штеде.

ПОЛАСЦИ

Док зграда преко пута
одражава
зграду преко пута,
у анатомским наслоњачама
терминала
човек слуша
људе како једни другима
дају за право.

И остаје очаран: миран остаје,
као у тањирима на столу
мало хлеба, лист један,
залогај по бонтону.

БАЛКОН

Док носпреман балкон
сетиш се света,
истуриш главу и видиш
небо, кровове,
у лицу: камни, бриљан.
све ствари
при руци.

Гледаш ово складниште,
и осећаш спокојство:
постајеш глув, глув као топ.
Ни куцање срца не чујеш више.

Али за то време кружи
у овоме миру, и трза се,
помера, и трза и даље мисао,
као у нарковима
цело поподне
моторна косилица.

РАДНО ВРЕМЕ

Кад се изађе с посла,
нико не иде у шетњу.
Од околног шума, гласови
се једва разумеју.

Пола сата, сат,
потом се улице празне,
бифе се затвара, људи
су већ нестали.

Међутим, тада се види
како ништа не покрива зграде,
ноћу и дању
пред свима
како остају голе.

ИДУЋА СЕДМИЦА

Ваздух
кад се заврши посао
и пре но што стигнеш кући,
читав сат.
Звоне интерфони,
саобраћај гусне:
све тек треба да се догоди.

Ако сред галаме,
тек што су изашли из кафеа,
двоје што пролазе причају о вечери
која ће можда напокон уследити
идуће седмице;
ако застанеш са њима на семафору
слушајући их како се присећају
имена пријатеља, једно
па онда друго, одмах,
рафално, као да се надмећу,
не знаш више шта да радиш
ту у гужви, с теретом
свих ових обећања.

ЈАВЉАЊЕ

Високе изнад заобилазнице, светле,
две зграде и између њих хангар.
Јављање је ово,
али се нема шта благовестити.

Па ипак, већ тиме што их видиш
непомичне, праве пред сунцем,

зидови те теше
више од ма које речи.

Парапети, ограде,
степеништа, стубови, корнише:
баш све изгледа као да ће
неко заиста доћи.

СЦЕНА

Кад ти се око шест поподне
у некој већ осенченој улици
деси да подигнеш
главу, и спазиш
изнад стабала
високе спратове зграда
још увек обасјане, светле, топле,
застанеш да погледаш.

Зграде виде сунце:
не знаш како да оставиш
ову сцену.
Не умеш да искажеш ово добро.
Не умеш да искажеш празнину,
бол који се јави.

У чему је ствар? Хтео би да си
на једном од оних балкона
тамо на врху, и да светло које видиш
осетиш директно на себи?
Не, није то.
Напротив, већ су превише
и одавде, издалека,
тако живи зидови, тако јасни
у својој визији.

Зграде виде сунце.
Док пролазимо, гледамо
зграде на сунцу
као што дете
у очима оног ко
га држи за руку
следи дуге и озбиљне
речи, које неко
говори, спреда.

ВОЗ

IV

Али како се излази одавде?
Шта нас може избавити
из овог погледа?

Кад се прође мост,
прођу последње куће,
има света и даље.

И на врху ових планина
или удно поља, преко пруге, на реци
и на отвореном мору, на пучини,
има света још. И тамо
су ствари истините.

Ено: ствари.
Где све нестаје и изостаје,
оне остају. Дају се
чути и видети.
Стварне су. ствари, и биће стварне:
због овог обећања и сада,
скривене у своје мраку,
чак и док путујеш,
изгледају ти драге и добре.

Прагиш их и мислиш: ништа
не траје тако.
Ништа. Сем, док гледаш,
овог страха
што се сваки пут враћа
јер не схваташ
тамо напољу, до чега доиста држи,
шта од нас хоће, истина.

ЛОШЕ СХВАТИТИ

Човек би хтео да га нико лоше
не схвати.

Хтео би да оно што каже
никада не буде збркано,
страно, или тешко.

Као сви
да се изрази, као што је обичај.

Бројке
откуцане удно листа

поред речи *свега*:
тако јасно.

Да буде разговетан
као ови леви дани.

НА ЧАСУ

Има дана кад свет игра,
као да је све изнутра
— живице, фасаде —
саздано од ватре.
С прозора
улица подрхтава.
Глава се пуни таласима.

Шта је овде стављено
на коцку
не знамо. Кад неко изостане
шта се губи није јасно,
али тако је извештан,
и толико већи од нас,
тако истинит, и дубок, овај страх
у нама,
да ћемо од њега
моћи и да научимо нешто.

Желео бих да седим мирно,
као добар ђак;
да га слушам и пустим
да ме помилује
кад прође кроз разред.

Желео бих да уз осмех пратим
његово расуђивање,
разговетно и страшно;
са свеском и хемијском —
равно до самога дна ствари.

У основи свега, у мркломе мраку,
да учим, да рачунам,
хватам белешке.

БИЛО КО

Кад — тако причајући о свему и свачему —
идемо од једне теме до друге и стигнемо
до једине, и заиста се
напор исплати; кад дођемо до краја
и напокон се приближи
тренутак да се пређе на ствар,

а они пред тобом
не чују
и причају ти скоро као што би било ко
причао било коме,
лепо је остати ту
с чашом у руци, а не бити
заиста присутан,
и не знати више како је
бити неко.

Гледаш изван бара,
иза окана,
пуни трг
и хтео би да заувек будеш
ова гомила света.
Не одвајати се више,
остати скупа.

Док пада мрак и затим поново свиће,
док пролазе месеци,
године, живот,
бити попут рођак за столом
ресторана, на ручку поводом крштења.

ОБЈАШЊЕЊА

Кад неко ко је узео реч
у расправи, у неком тренутку
док заступа своју тезу (али брзо,
пре но што га прекину),
зачује да један прасне: „Али *шо*
ши кажеш!” —
више не уме да настави. Прича се
увек сувише
и никада довољно.

Наједном му се укажу празнина
и надменост
властитог присуства.
Испод столице, испод пода,
доле, у корену,
ништа му је зинуло.

И сада сва та објашњења
долазе одоздо.
Његов је глас, ово. И још он
говори то што говори.

УДАРЦИ

Понекад бисмо осетили
први дрхтај, чинило се да смо угледали
— тамо доле, иза клупа — како се пламен
пропиње, куће нагињу,
плех надима. Међутим, ништа:
потреси, гуркања лактом; никада завршни
ударац.

Празнио ме је, испуњавао,
од главе до пете
свакога трена, свакога корака,
страховити налет који
није пристизао.

Између излога
и лактова људи
био сам скривен као удес
који тек треба да се догоди.

МРАК

Усред дана, притешњен између касе
и рафа да бих направио места, осетих
како пада мрак
по називима ликера и слаткиша,
и чух људе како се накашљавају другоме у лице,
ману рукама, папињавају: осетих како сија,
мрак у мраку,
оно што ћемо свакога часа
повредити.

УМБЕРТО ФЈОРНИ рођен је у Сарцени 1949, живи у Милану. Бавио се прогресивним роком као певач, аутор, критичар. Осамдесетих година сарађује са млађим композиторима на пољу нове музике. Своје критике објављује у књижевним и музичким часописима. Приредио је једну антологију италијанске поезије двадесетог века и написао монографију о Камилу Збарбару. Прва књига, *Зраде*, изашла му је 1986, након које следе *Примери* (1992), *Објашњења* (1995), плакета *Говорити зиду* (1996), *Сви* (1998). Прочне године објављене су му и изабране песме на енглеском, *Talking to the Wall*.

Препевао са италијанског ДЕЈАН ИЛИЋ